

Alþingi
Erindi nr. P 138/2877
komudagur 11.5.2010

Alþingi, fjárlaganefnd
erindi nr. 138/869
komudagur 11.5.2010

Alþingi – nefndasvið

Austurstræti 8 – 10

150 Reykjavík.

Reykjavík, 10. maí 2010

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um stofnun opinbers hlutafélags um byggingu nýs Landspítala við Hringbraut í Reykjavík - mál nr. 938

Samtök heilbrigðisfyrirtækja (SH) voru formlega stofnuð í mars sl. Samtökin eru starfandi innan Samtaka verslunar og þjónustu (SVP) og eru því öll aðildarfyrirtæki þeirra aðilar að Samtökum atvinnulífsins (SA). Hér á eftir fer umsögn samtakanna beggja um nefnt frumvarp.

Meginefni frumvarpsins.

Eins og segir í fyrstu grein frumvarpsins er fjármálaráðherra heimilt að stofna opinbert hlutafélag sem hefur það að markmiði að standa að nauðsynlegum undirbúningi og láta bjóða út byggingu nýs Landspítala háskólasjúkrahúss við Hringbraut í Reykjavík, og að semja um að ríkið taki bygginguna á langtímaleigu að loknu útboði.

Samtökin gera út af fyrir sig ekki athugasemdir við stofnun opinbers hlutafélags um byggingu nýs Landspítala. Samtökin hafa hins vegar miklar efasemdir um hina fyrirhuguðu framkvæmd sem slíka og munu því í þessari umsögn lýsa sjónarmiðum sínum til hennar.

Athugasemdir við fyrirhugaða byggingu nýs Landspítala

Almennt telja samtökin að hin fyrirhugaða framkvæmd sé ekki skynsamleg, hvort sem litið er á málið út frá þörfum heilbrigðisþjónustunnar eða út frá þeim fjárhagslegu forsendum sem lagt er upp með. SH og SVP eru þeirrar skoðunar að ná megi langtímamarkmiðum í heilbrigðismálum á mun hagkvæmari hátt er með þeirri dýru framkvæmd sem hér um ræðir. Samtökin benda í því sambandi á tvær nýlegar skýrslur frá OECD þar sem hvatt er til þess að einkaaðilum verði falin stærri hluti af framkvæmd heilbrigðisþjónustunnar en nú er. Það er almenn skoðun félagsmanna SH og SVP að nærtækara væri að fylgja ráðum OECD frekar en að leggja í þessa dýru og vafasömu framkvæmd.

Nánar vilja samtökin benda á eftirfarandi atriði:

- a. **Kostnaður.** Samtökin draga mjög í efa að þær fjárhagslegu forsendur sem lagt er upp með standist. Eins og fram kemur er áætlaður heildarkostnaður 51 milljarður króna. Þar af eru 33 milljarðar vegna nýbyggingar og húsgagna, 7 milljarðar áætlaðir vegna tækjakaupa og 11 milljarðar vegna endurbyggingar eldra húsnæðis. Allt bendir til að hér sé verulega vanáætlað, enda verður ekki annað lesið út úr skýrslu hinna norsku aðila, Momentum og Hospitalet sem unnu að hönnun spítalans en að þessar upphæðir séu vanáætlaðar sbr. það sem segir á bls.

24 – 26 og bls. 45 – 47 í skýrslunni frá apríl 2009. Kostnaður við endurbyggingar eldra húsnæðis er einnig verulega vanáætlaður.

- b. **Deiliskipulag.** Ekki verður séð að búið sé að ganga frá deiliskipulagi fyrir það svæði sem byggingin á að ná yfir. Þá hefur ekki átt sér stað lögboðin grenndarkynning meðal íbúa í nágrenni byggingarinnar. Eins og allir vita er ferli við slíkt bæði tímafrekt og kostnaðarsamt.
- c. **Breyting eidri bygginga.** Fram kemur að áætlað sé að unnt sé að ná fram 5 – 7% hagræðingu á því að flytja starfsemi frá eldra húsnæði í nýtt húsnæði. Hér virðist byggt á „norskri reynslu“ af slíkum tilflutningi og er vandséð hvernig hægt er að yfirfæra slíkt yfir á íslenskar aðstæður án sérstakra athuganna eða rökstuðnings. Athygli vekur að ekki er í fyrirbyggjandi áætlunum ekki gert ráð fyrir viðhaldi húsnæðisins á leigutímanum sem verður að teljast mjög undarlegt. Samkvæmt almennum viðmiðum er gert ráð fyrir að nauðsynlegt sé að verja sem nemur 2% af matsverði fasteigna í viðhald á ári hverju.
- d. **Áhætta framkvæmdaraðila.** Eins og segir í athugasemdum með frumvarpinu er það talinn mikill kostur fyrir hið opinbera að kostnaður þess sé ákveðinn fyrir fram og greiðslur til framkvæmdaaðila séu tiltölulega fastmótaðar yfir samningstímamann. Það er talinn kostur að unnt verði að flytja talsvert af áhættu verkefnisins yfir á framkvæmdaaðilann sem þá muni bera allan ófyrirséðan kostnað. Síðan segir að þessi tilhögun skapi hvata fyrir framkvæmdaaðila til að meta á raunhæfan hátt heildarkostnað verkefnisins þar sem nánast sé ógerningur að krefjast viðbótargreiðslna vegna ófyrirséðs kostnaðar. Samtökin vilja vara við röksemdafærslu sem þessari vegna þess forsendan fyrir því að framkvæmdaaðilar geti gefið raunhæfar áætlanir í kostnað er hönnun og aðrar áætlanir varðandi framkvæmdina séu mjög nákvæmar og taki mið af íslenskum aðstæðum. Ef mið er tekið af þeim gögnum sem samtökin hafa undir höndum um fyrirhugaðar framkvæmdir vantar mikið á að framkvæmdaaðilar geti gefið tilboð sem ná utan um allan mögulegan kostnað við framkvæmd sem þessa.
- e. **Samkeppni um fjármagn.** Samtökin telja einsýnt að ef þessi dýra framkvæmd verður að veruleika muni hún „soga“ til sín stóran hluta af því fjármagni sem veitt verður til heilbrigðismála um fjárfjárlegu framtíð. Þar verður erfitt fyrir fjárveitingavaldið að spyrna við fótum þar sem svo stór aðili verður vafalítið „frekur til fjárins“.
- f. **Fagleg samkeppni.** Telja verður að mikil afturför verði í faglegri samkeppni á heilbrigðissviðinu ef stór hluti allra læknaaðgerða verður færður inn á eina stóra heilbrigðisstofnun. Í því sambandi er nauðsynlegt að minna á tilurð Borgarspítala á sínum tíma, en kveikjan að stofnun hans var ekki síst sú að Landspítali vanrækti að setja á laggirnar ýmsa þjónustu sem talin var nauðsynleg innan heilbrigðiskerfisins. Með tilurð Borgarspítalans forðum urðu til nýjar sérgreinar s.s. þvafgæralækningar, heilaskurðlækningar, háls- nef- og eyrnalækningar og móttaka fyrir fjölslasaðra. Auk þess skapaðist vinnutækifæri fyrir vel menntað heilbrigðisstarfsfólk á öðrum stað en áður sem efldi heilbrigðisþjónustuna.

Eins og fyrr sagði gera samtökin ekki beina athugasemd við að stofnað verði opinbert hlutafélag um byggingu nýs spítala. Eins og þegar er komið fram hafa samtökin hins vegar miklar efasemdir um framkvæmdina sem slíka, bæði kostnaðinn við hana og það hagræði sem hún á að hafa í för með sér fyrir heilbrigðisþjónustuna í landinu. Þess vegna eru Samtök heilbrigðisfyrirtækja og Samtök verslunar og þjónustu tilbúin til að koma á fund þingnefndarinnar til þess að gera nánar grein fyrir sjónarmiðum sínum.

Virðingarfyllst,

f.h. Samtaka heilbrigðisfyrirtækja,

Stefán E. Matthíasson, formaður

f.h. Samtaka verslunar og þjónustu

Andrés Magnússon, framkv. stjóri.

